

Datum
2011-10-28Dnr/Beteckning
TSG 2011-635Ert datum
2011-07-20Er beteckning
A2011/2999/ARMRegeringskansliet
Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet En bättre arbetsmiljö genom effektivare sanktioner (SOU 2011:57)

Sammanfattning

Transportstyrelsen har givits möjlighet att lämna synpunkter på rubricerat ärende. Med anledning av remissen önskar Transportstyrelsen anföra följande.

Transportstyrelsen stödjer utredningens slutsatser om behovet av effektiva sanktioner inom arbetsmiljöområdet och stödjer därför de förslag som utredningen lämnar. Detta samtidigt som det i likhet med vad utredningen föreslår är angeläget att straffsanktioner bibehålls för mer allvarliga överträdelser.

Transportstyrelsen kan också konstatera att det mot bakgrund av de förslag som utredningen lämnar finns skäl att överväga om inte de åtgärder som föreslås inom arbetsmiljöområdet också kan tillämpas inom andra områden i syfte att åstadkomma mer effektiva sanktioner och tillvarata de vinster som föreligger inte minst för polis- och åklagarväsendet.

Transportstyrelsen anser att utredningens förslag avseende att föreläggande och förbud alltid förenas med vite även för statliga arbetsgivare är förenligt med statens ambition att vara föredöme för god arbetsgivarpolitik och stödjer därför förslaget.

Transportstyrelsen kan vidare konstatera att det i flera fall föreligger risk för dubbelsanktionering och dessa risker inte omhändertagits tillräckligt i betänkandet.

Överväganden

I fråga om sjöfartsområdet är Transportstyrelsen tillsynsmyndighet för arbetsmiljö- och arbetstidsfrågor. Viss del av den arbetsmiljö- och arbetstidsrelaterade lagstiftningen som Transportstyrelsen hanterar inom sjöfartsområdet har behandlats inom ramen för utredningen, dock inte all. Transportstyrelsen anser att det hade

varit en styrka om utredningen hade haft möjlighet att behandla hela regleringen^[1] inom sjöfartsområdet i syfte att det inom transportområdet, så långt möjligt, används likartade sanktioner vid överträdelser.

Transportstyrelsen kan konstatera att delar av de förslag som utredningen lämnar kommer att bli tillämpliga också på sjöfartsområdet, då vad som gäller för Arbetsmiljöverket också gäller för Transportstyrelsen ifråga om fartyg och fartygsarbete, i enlighet med arbetsmiljölagen. I denna del kan myndigheten konstatera att viss anpassning kommer att bli nödvändig då det inom sjöfartsområdet finns ett system med certifikat, som innebär att fartyg måste inneha tillstånd för att få bedriva trafik. Brister inom arbetsmiljöområdet kan därför leda till att ett certifikat dras in eller att certifikat inte utfärdas. En sådan åtgärd innebär i praktiken att fartyget inte kan nyttjas. Det är därför angeläget att reglerna utformas så att dubbelsanktionering inte uppkommer. Detta bör dock vara möjligt att åstadkomma inom ramen för Transportstyrelsens föreskrifter och tillämpning. I och med det kommande ikraftträdandet av Sjöarbetskonventionen kommer dessutom delar av det befintliga svenska regelverket rörande den fysiska arbetsmiljön ombord på fartyg att också motsvaras av krav i internationella konventioner.

Inom väg- och järnvägsområdet är Transportstyrelsen berörd av i huvudsak de förslag som redovisas i utredningen när det gäller lagen (2005:395) om arbetstid vid visst vägtransportarbete och lagen (2008:475) om kör- och vilotider vid internationell järnvägstrafik. Transportstyrelsen tillstyrker fördelningen mellan de överträdelser som även i fortsättningen ska vara kriminaliserade och där Transportstyrelsen kan utfärda förelägganden som nu föreslås alltid bli förenade med vite.

Transportstyrelsen ser också positivt på att det föreslås en avkriminalisering till förmån för ett system med sanktionsavgifter vid överträdelser av vissa bestämmelser i lagen om arbetstid vid visst vägtransportarbete och lagen om kör- och vilotider vid internationell järnvägstrafik.

Enligt förordningen om kör- och vilotider samt färdskrivare, m.m. (SFS 2004:865) kan Transportstyrelsen påföra sanktionsavgifter. När Transportstyrelsen utför företagskontroller ska bl.a. veckovila, körtid mellan viloperioder kontrolleras. Enligt förslag till lag om ändring i lagen om arbetstid vid visst vägtransportarbete föreslås att Transportstyrelsen kan förelägga med vite samt påföra sanktionsavgifter.

Transportstyrelsen gör bedömningen att regelverket behöver kompletteras i syfte att minska risken för dubbelsanktionering.

Transportstyrelsen stödjer de förslag i utredningen som avser statliga myndigheter och staten som arbetsgivare vad gäller möjlighet till föreläggande och förbud med vite. Arbetsgivarcollegiet staten har genom Arbetsgivarverket i november 2010 fastställt en arbetsgivarpolitisk strategi.

^[1] Exempel på lagstiftning som inte berörts är lagen (1998:958) om vilotid för sjömän

Strategin anger särskilt att staten som arbetsgivare satsar på en god arbetsmiljö, arbetar med att tydliggöra och utveckla hur arbetsmiljön kan bidra till hälsa, välbefinnande och verksamhetsutveckling. Utifrån denna uttryckta ambition är utredningens förslag i linje med den beslutade strategin.

Konsekvenser för Transportstyrelsen

Transportstyrelsen kan konstatera att förslagen kommer att innebära vissa behov av förändringar i myndighetens föreskrifter för att omhänderta de förändringar som nu föreslås. Vidare måste myndigheten utveckla former för att tillämpa de nya förutsättningar som nu föreslagits.

Enligt förslaget ska förfarandet vid påförande av sanktionsavgifter vid överträdelser av vissa bestämmelser i lagen om arbetstid vid visst vägtransportarbete och lagen om kör- och vilotider vid internationell järnvägstrafik vara detsamma som gäller för överträdelser av vissa bestämmelser i arbetsmiljölagen (1977:1160). Enligt detta förfarande ska myndigheten genom avgiftsföreläggande pröva om sanktionsavgift ska tas ut. Om föreläggandet inte godkänns inom utsatt tid får myndigheten ansöka hos förvaltningsrätten om att sanktionsavgift ska tas ut.

Detta kan innebära en viss dubbelprövning jämfört med det förfarande som idag gäller enligt förordningen (2004:865) om kör- och vilotider samt färdskrivare m.m. och förordningen (1993:185) om arbetsförhållanden vid vissa internationella vägtransporter när ett föreläggande inte godkänns. Enligt det förfarande som gäller enligt nämnda förordningar har Transportstyrelsen getts i bemyndigande att fatta beslut om att påföra sanktionsavgift som sedan vinner laga kraft såvida det inte överklagas hos förvaltningsrätten. Förfarandet skiljer sig även i andra avseenden. I utredningen har det inte övervägts att som alternativ använda förfarandet avseende sanktionsavgifter enligt regelverket för kör- och vilotider. Enligt Transportstyrelsens mening borde det vara väl lämpat även för lagen om visst vägtransportarbete och lagen om kör- och vilotider vid internationell järnvägstrafik. Transportstyrelsen kommer att utföra tillsyn av kör- och vilotider och vägarbetstidslagstiftningen med samma personal och i många fall vid samma tillsynstillfälle. Om förfaranden med påförande av sanktionsavgifter får en likartad beslutsgång skulle detta innebära att Transportstyrelsen som myndighet får en tydligare och mer begriplig tillämpning av de olika regelverken mot de företagen som blir föremål för åtgärd samt innebära lägre kostnader för myndigheten och eventuellt samhället i övrigt.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Staffan Widlert. I den slutliga handläggningen av ärendet deltog utredare Jörgen Leyendecker och personalchef Jaana Elo, den senare föredragande.

Staffan Widlert